

Landsbygdsråd

Plats och tid

Singö bygdegård, torsdagen den 19 september 2024 kl. 16:30-19:15

Ledamöter

Andrea Kronvall (SD), ordförande
Per Lodenius (C), 2:e vice ordförande
Ulrika Falk (S)
Kurt Pettersson (L)
Britt-Marie Bardon (V)
Katarina Rosengren (MP)

Stefan Lindholm, ordinarie (Häveröbygden)
Jane Svensson, ordinarie (Lännabygden)
Stig Nyström, ordinarie (Väddöbygden)
Charlotta Dahlborn, ersättare (Väddöbygden)
Tommy Lundqvist, ordinarie (Rimbo-Sjuhundrabygden)
Fred Rosenthal, ordinarie (Blidöbygden)
Kristina Arnefält Jansson, ordinarie (Lyhundrabygden)
Mikael Olausson, ordinarie (Edsbrobygden)
Magnus Grundäng, ordinarie (Bygdegårdsföreningarna)
Lars Nylén, ordinarie (Hembygdsföreningarna)

Övriga

Ida-Maria Olofsson, strateg
Gustav Broms (landsbygds- och skärgårdsutvecklare)
Lova Schierman (ungdomscoach Leader Stockholmsbygd)

Landsbygdsråd

Justeringens plats och tid

Underskrifter

Sekreterare

Gustav Broms

Paragrafer §§22-31

Ordförande

Andrea Kronvall

Justerande

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Landsbygdsråd

Sammanträdesdatum

2024-09-19

Datum då anslaget sätts upp

Datum för anslags nedtagande

Förvaringsplats för protokollet

Näringsliv- och etableringsenheten

Underskrift

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Landsbygdsråd

Ärendelista

§22	Mötet öppnas
§23	Presentation Singö
§24	Finansiering av ungdomsprojekt
§25	Urval av mål och budgets påverkan på landsbygdens utveckling
§26	Kommunens visionsarbete
§27	Arbetsordning landsbygdsrådet
§28	Information från kommunen
§29	Övriga frågor
§30	Runda
§31	Nästa möte

Landsbygdsråd

§22

Mötet öppnas

Andrea Kronvall hälsar ledamöterna välkomna och inleder med en presentationsrunda, bland annat med hänsyn till Charlotta Dahlborn som har blivit ordinarie ledamot och efterträder Stig Nyström.

Landsbygdsråd

§23

Presentation Singö

Anneli Ek och Peter Walfort från Singö delar med sig av information om civilsamhällets engagemang och de olika föreningar som finns i bygden. Anneli är aktiv i både bygdegårdsföreningen och kyrkan och det framgår att många av invånarna är engagerade i flera föreningar samtidigt.

Anneli berättar om Singö bygdegårdsförening, som bildades efter en storm på 1930-talet för att rädda och bevara bygdegården. Bygdegården fungerar nu som en samlingsplats för alla på Singö, där huset har rustats upp med hjälp av föreningarna. Bygdegården har ett kök och en samlingsal som hyrs ut till olika evenemang och fester. Det finns även en lägenhet som hyrs ut. Väddö församling är också hyresgäst.

På Singö finns också Singö Skärgårdsslöjd, som håller till i den gamla matsalen på skolan. Här anordnas till exempel försäljning av hantverk och marknader.

Singö brandförsvaret är ett viktigt inslag på ön, med en stor grupp frivilliga som är utbildade för att ingripa vid bland annat hjärtstopp. Cirka 400 personer är stödmedlemmar och ett 30-tal personer är utbildade. Brandförsvaret har god täckning med hjärtstartare och är ofta först på plats vid akuta händelser.

Singö hembygdsförening arbetar för att bevara Mattsgården, med en huvudbyggnad från mitten av 1700-talet. Här erbjuds guidade visningar och olika föredrag om exempelvis fiske och andra historiska teman. Föreningarna på ön samarbetar ofta för att stödja varandra i olika projekt.

Singö kyrka, byggd 1753, är en annan viktig del av lokalsamhället. Det hålls gudstjänster minst en gång i månaden, med fler aktiviteter under sommaren, inklusive musikevenemang. Sedan 2018 har pastoratet delats mellan Häverö och Väddö.

Peter berättar om Singö Utveckling ekonomisk förening och Singö skolas vänner. Föreningarna bildades för att bevara den nedlagda skolan. Med hjälp av en halv miljon kronor i insamlade medel försökte de köpa fastigheten, men planerna ändrades efter juridiska hinder. År 2020 beslutade kommunen att sälja fastigheten till den som både kunde erbjuda högst pris och bäst utvecklingsplan.

Efter ett år av administration och stöd från bland andra pensionerade jurister lyckades föreningen lägga fram ett bud, som de slutligen vann. Skolan används nu som en plats för konstutställningar, föredrag och andra evenemang och finansieras delvis genom ideella krafter och en swish-loppis som genererar omkring 100 000 kronor per år. Vid sidan av ideellt arbete tror Peter att kommersiella aktörer kan behövas för att driva verksamheten framåt. Hans förhoppning är att skolverksamhet kan starta igen, men det förutsätter också att det finns tillräckligt med barn.

En annan viktig del av öns infrastruktur är Singö Affären (publ), som har 650 aktieägare. Butiken togs över av ICA-handlare för 15 år sedan. Aktieägarna hyr ut lokalen till en handlare som driver verksamheten. Föreningen bakom butiken lyckades samla in 3 miljoner kronor på bara sex veckor

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Landsbygdsråd

genom tre aktieemissioner och butiken stod färdig sommaren efter. Lojaliteten hos de boende på Singö för butiken beskrivs som stark.

På Singö finns även en allmän bastu, vägföreningar och byalag som arbetar för att förvalta samfällda marker. Många invånare är engagerade i flera olika sammanhang och samarbetar för att få saker att fungera. Midsommarfirandet är ett stort ideellt projekt som bygger på samarbete och drar in mycket pengar, vilket används för att satsa på barn och unga. Barn- och ungdomsaktiviteterna kan exempelvis handla om halloweendisco, filmvisningar och barnteater samt resor för ungdomar. Biblioteksbussen besöker också ön regelbundet.

Landsbygdsråd

§24

Finansiering av ungdomsprojekt

Lova Schierman berättar om Leader Stockholmsbygds stöd riktat till ungdomsprojekt.

Lova informerar om Leader Stockholmsbygds stöd riktat till ungdomsprojekt. Ungdomar kan ansöka om och driva egna projekt med hjälp av så kallade ungdomscheckar. Dessa checkar ger ungdomar möjlighet att påverka sitt lokalsamhälle. Lova går igenom ansökningsprocessen, vem som kan söka stödet, vad det kan gå till för ändamål och vad som kan vara bra att tänka på.

Hon förklarar vad en idé innebär i detta sammanhang och ger exempel på projekt som tidigare genomförts. Hon nämner att exempel på projekt från andra delar av landet kan inspirera och ge vägledning. Det är viktigt att ungdomarnas egna intressen och drivkrafter ligger till grund för projektens utformning.

Hon finns med som facilitator för att vägleda ungdomarna i processen och ger stöd i hur man kan lägga ner ideell tid och vad som krävs för att genomföra ett projekt. H

Lova konstaterar också att en fördel med stödet är att det ger möjligheten att bygga relationer mellan unga och vuxna, exempelvis genom samarbete med fältarbetare och fritidsgårdar. Ungdomarna får också chansen att ta del av andras erfarenheter och kan utbyta idéer och lärdomar med andra i liknande situationer.

Hon betonar vikten av att inleda samtal med ungdomarna på ett positivt sätt genom att fråga om deras intressen och vad de tycker om att göra – en strategi som gör det lättare att skapa en meningsfull dialog. Det är också viktigt med stödjande vuxna runtomkring ungdomarna för att projekten ska bli genomförda och lyckade. Det är till exempel om en förening står med i ansökan.

Landsbygdsråd

§25

Urval av mål och budgets påverkan på landsbygdens utveckling

Andrea Kronvall berättar om en kommande satsning i mål och budget på platsutveckling. Två miljoner kronor avsätts för en framtidsplan för landsbygden och skärgården. En bakgrund är att det efterfrågas mer lokal närvaro och insatser beroende på var människor bor och verkar. Det kan handla om att ta fram lokala strategier och handlingsplaner, där lokala företrädare, inklusive näringslivet och civilsamhället samlas och tar fram utvecklingspotentialen och åtgärder tillsammans med kommunen.

Ett sätt att jobba kring detta kan vara medborgardialoger som kan handla om vad som är viktigt i den specifika platsen och vad civilsamhället behöver hjälp med för att åstadkomma en önskad framtid. Utmaningarna kan handla om minskat barnafödande och situationen på förskolor och skolor. Ett sätt att jobba inom uppdraget med platsutveckling är då till exempel att ta avstamp i var det finns befintliga skolor och jobba med hur trenden kan vändas för att locka hit fler barnfamiljer.

Förslag på vilka orter som prioriteras framöver i satsningen kommer att tas fram på tjänstemannanivå.

Andrea nämner också satsningar på trygghetspunkter som ett sätt att stärka den civila beredskapen. Annat som kan bli aktuellt är fördjupade översiktsplaner, förstudier eller andra planer som kan påverka utvecklingen i delar av kommunen.

Landsbygdsråd

§26

Kommunens visionsarbete

Ida-Maria Olofsson informerar om Norrtälje kommuns pågående arbete med att skapa en ny vision för kommunen, enligt ett uppdrag som gavs i den reviderade verksamhetsplanen i juni. Syftet är att skapa en tydlig riktning för kommunen med hänsyn till bland annat dess geografiska, näringslivsmässiga och klimatomässiga förutsättningar. Detta arbete tar också hänsyn till säsongsvariationer och de olika utmaningar som finns på olika platser inom kommunen samt strävan att attrahera fler invånare.

Målbilden ska vara inspirerande och engagerande för alla invånare och skapa förutsättningar för familjer att etablera sig och bygga en framtid i kommunen. Sedan början av sommaren har en kampanj pågått där kommunen åker ut i bygderna för att lyssna på invånarna och samla in deras åsikter till visionen. Det kan handla om: Vad krävs för att attrahera fler barnfamiljer till kommunen och hur kan vi tillsammans bidra till detta? Hur kan kommunen visa upp att den är en attraktiv plats att leva och bo på? Vad är bra i kommunen och vad behövs det mer av?

Målet är att visionsarbetet ska resultera i ett styrdokument som samlar och speglar invånarnas önskemål och tankar. Kampanjen pågår till slutet av oktober och invånarna uppmanas att medverka via norrtalje.se/vision.

Stefan Lindholm lyfter vikten av förbättrad infrastruktur för barnfamiljer, såsom fler busshållplatser, bättre parkering och fler bussturer för att underlätta pendlingen.

Britt-Mari Bardon framhåller vikten av att ha en fungerande skola, affär och förskola för att skapa ett attraktivt lokalsamhälle.

Fred Rosenthal påpekar bristen på bostäder för de som vill flytta till kommunen, speciellt hyreslägenheter. Han framhåller att det finns behov av både alternativa boendeformer och fler byggbara tomter. Han tillägger att det finns en efterfrågan på seniorboenden, vilket skulle göra det möjligt för äldre att flytta från större hem till mindre boenden.

Per Lodenius efterfrågar statistik över vilka som flyttar in och ut från kommunen och betonar behovet av att följa befolkningsutvecklingen för att förstå mönstren hos olika befolkningsgrupper.

Lars Nylén framhåller vikten av att erbjuda boende och service i närheten av arbetsplatser, både för de som arbetar på distans och för dem som bor och arbetar lokalt.

Andrea Kronvall menar att tryggheten i kommunen är en faktor som bör marknadsföras för att locka fler invånare.

Mikael Olausson betonar att satsningar på expansion i staden har varit framgångsrika och skapat en motor. Han menar att det nu är viktigt att överföra denna framgång till landsbygden, bland annat genom att förbättra kommunikationerna och göra landsbygden mer attraktiv för inflyttning. Det är

Landsbygdsråd

viktigt att en vision sätts som gör att kommunen vågar satsa på bland annat förbättrad infrastruktur och rörlighet och tillgänglighet på bostadsmarknaden i landsbygdsmiljöer.

Jane Svensson nämner också att detaljplaner bör underlätta att bygga ut exempelvis samlingslokaler när tidigare fritidsområden blir permanentboenden, så att det inte blir för stora avstånd för invånarna att träffas på sociala mötesplatser. Utveckling av lokala VA-system är också viktigt och att tidigare ungdomar har någonstans att flytta tillbaka när de så önskar.

Avslutningsvis uppmanar Ida-Maria Olofsson alla att delta i enkäten för att bidra med sina synpunkter och idéer för att förverkliga kommunens vision och göra den handlingskraftig.

Landsbygdsråd

§27

Arbetsordning landsbygdsrådet

En diskussion förs om framtagandet av arbetsordning för landsbygdsrådet, inklusive dess arbetsformer, syfte, uppdrag samt val och representation.

Något som nämns är att det kommunikativt kan vara viktigt att synliggöra vad rådet gör, vilka som är med i rådet och förmedla varför det är viktigt.

Per Lodenius påpekar att olika bygder har olika förutsättningar att engagera sig i rådet beroende på om det finns samverkansföreningar eller inte samt hur stark sammanhållningen är inom varje bygd.

Lars Nylén understryker vikten av att varje bygd ska ha exklusiv rätt att utse sin egen representant.

Mikael Olausson föreslår att bygderna presenterar sina val av representanter på landsbygds- och skärgårdsforumet. Valet av ledamöter verkställs sedan under kommande rådsmöte.

Andrea Kronvall menar att forumet bör marknadsföra rådets arbete och därigenom uppmuntra bygderna att aktivt delta i processen. Under forumet uppmuntras även bygderna att välja sina representanter, som sedan tillträder vid början av nästa år och sitter i två år.

Det råder enighet om att två år är en lämplig valperiod, men att omval kan ske. Fred Rosenthal framhåller också vikten av att hålla ersättare uppdaterade. Ida-Maria tillägger att det är viktigt att stärka legitimiteten hos ledamöterna för att underlätta deras arbete och representation i bygderna.

Kurt Pettersson lyfter frågan om vem som ska representera idrottsföreningarna och nämner förslag på en person en önskvärd representant. Ida-Maria betonar att bygderna själva ansvarar för att inkludera idrottsföreningar i sina nätverk, då dessa föreningar utgör en viktig del av lokalsamhället.

När det gäller rådets hantering av remisser önskar Fred att landsbygdsrådet inte förväntas lämna synpunkter på alla planer och remisser, utan fokusera på sådant som berör skärgårds- och landsbygdsfrågor. Han föreslår att remissmaterialet paketeras och att läshänvisningar görs till det som är mest relevant för rådet.

Mikael Olausson påminner om vikten av att kommunen använder landsbygdsrådet som råd och brygga emellan kommunen och lokalsamhällena. Rådet är både viktigt för att skapa förutsättningar för att förverkliga saker och en kanal för att återkoppla invånarnas tankar till kommunen.

Lars Nylén föreslår att landsbygdsrådet skulle kunna ha en beredning som granskar vad som är mest relevant för bygderna att yttra sig om i olika remisser som berör planer och andra styrdokument. Några i rådet kan arbeta tillsammans med tjänstepersoner för att lyfta fram viktiga frågor och analysera styrdokumentet innan instruktioner ges till rådet som helhet vad som framför allt efterfrågas och de rekommenderas att ge synpunkter på.

Landsbygdsråd

Jane Svensson konstaterar att i Lännabygden präglas av att det finns boende i området, men inte så mycket föreningar. Det vore värdefullt med mer information från kommunen i valda frågor som bygden och dess invånare kan bemöta, till exempel att få ut ansökningar om var det planeras att bygga och vilka som har sökt bygglov i området. Det kan vara ett underlag och en kontaktväg till vad folk vill i bygden.

Mikael Olausson kommenterar att bygdebegreppet och indelningen i bygder är en bra utgångspunkt för att geografiskt avgränsa aktuella frågor i samband med omläggningar, förändringar, planering och utveckling av samhällsfrågor.

Arbetet med att ta fram en arbetsordning fortsätter. När ett förslag är skrivet delas den med rådets ledamöter som får ge ytterligare synpunkter innan den lämnas in för antagande. Ett förslag är också att se över arbetsordningens aktualitet och relevans vartannat år, förslagsvis i samband med val av ledamöterna och vid behov revidera den.

Kristina Arnefält-Jansson beskriver att det finns många föreningar i Lyhundrabygden, men att det är svårt att få en sammanhängande idé om vad som håller samman bygden med hänsyn till dess olika delar, som präglas av olika geografier. Det är ett delvis splittrat samhälleligt landskap.

Per Lodenius lyfter frågan om det kan vara aktuellt att se över indelningen av bygder och om de bör göras på andra sätt. Det finns också föreningar som saknas men skulle kunna vara med i landsbygdsrådet. De frågorna vore bra att se över.

Mikael Olausson nämner att Edsbrobygden har ett föreningsråd, där alla föreningar är inbjudna. Där ryms många intressen, men strävan är att hålla ihop samtalet om bygdens utveckling och vad de olika föreningarna kan ta med sig tillbaka till sin hemmaplan.

Stig Nyström fyller i att Väddönvet har hittat en bra organisationsform med representanter för områdets olika lokalsamhällen/platser som ger sin rapport av läget vid olika rundor som han kan ta med sig.

Landsbygdsråd

§28

Information från kommunen

- Uppföljning trygghetspunkt Edsbro

Andrea Kronvall ger en lägesbild av arbetet med trygghetspunkter och särskilt i Edsbro. Bygden är med på kommunens lista över tilltänkta platser där trygghetspunkter planeras att utvecklas. Prioriteringarna kvarstår att göra för i vilken ordning trygghetspunkterna etableras. Medel finns i budgeten 2025 för en utökning.

- Uppföljning granskning och yttranden gällande ÖP 2050 och RUFSS 2060

Gustav Broms informerar om arbetet med ÖP 2050 och RUFSS 2050 och hur synpunkterna har hanterats.

Tommy Lundqvist återknyter till ett möte med Företagarna om den fördjupade översiktsplanen för Rimbo. Under mötet diskuterades hur ett verksamhetsområde för järnväg och ombyggnad av 280 har ritats in. Han undrar därför vad som är tänkt.

- Fråga till rådet: Hur ska rådet behandla remisser

Frågan har diskuterats under punkten om arbetsordning.

- Landsbygds- och skärgårdsforum

Gustav Broms informerar om planeringen av årets landsbygds- och skärgårdsforum, som har tema platsutveckling och anordnas den 19 november på Culinar i Norrtälje.

Mikael Olausson uppger att han har uppskattat när politiker har medverkat på golvet och det har varit möjligt för de övriga deltagarna att komma fram och prata med dem direkt. Han efterlyser också interaktion med förvaltningsrepresentanter.

Landsbygdsråd

§29

Övriga frågor

Lars Nylén konstaterar att det finns vita fläckar på telenätet där mobiltäckning saknas. Han skulle gärna se att kommunen visar intresse att följa upp teletäckningen efter att kopparnätet har tagits bort.

Fred Rosenthal undrar över statusen för gång- och cykelplanen prioritet 2 mellan Norrsund och Stämmarsund. Han önskar veta vad som händer och om det sker några framsteg med den cykelvägen efter startad planering med Trafikverket.

Landsbygdsråd

§30

Runda

Lars Nylén: Han uppger bland annat att länsförbundet för Hembygdsföreningarna har haft synpunkter på att RUFs saknar hänvisningar till kulturarv.

Mikael Olausson: Det har hänt mycket i Edsbrobygden, med flera roliga evenemang såsom en punkfestival och Edsbroloppet. Edsbro har blommat upp under sommaren, med ICA-handlaren som har haft öppet till 21. Skolan är kvar och det finns en målsättning att nå 120 platser (i dag är det 60). Bygden har ett bra tryck, men det finns utmaningar med tung trafik genom Edsbro (väg 280). Det pågår diskussioner om fartdämpande åtgärder, såsom skyltar och fartkameror och invånarna är engagerade i att få kommunen att hjälpa till.

Magnus Grundäng kompletterar med att trafiken genom Edsbro är ett problem, särskilt med lastbilar och timmerbilar som körs om. En arbetsgrupp har bildats för att hantera frågan.

Per Lodenius: Uppmuntrar Edsbrobygdens representanter att ta kontakt med Trafikverket gällande fartkameror, eftersom det är en statlig väg.

Magnus Grundäng: Rapporterar för Bygdegårdsföreningarnas del om en lyckad utomhusbio, som flyttades in på grund av vädret. Punkfestivalen och en epaträff var populära händelser, med 45 bilar och många glada ungdomar. Det planeras nu för en årlig spökvandring, där nya personer också engagerar sig.

Tommy Lundqvist: Vägen 280 är ett problem även i Rimbo, där det körs mycket gods från Holmen till staden. Lastbilar, särskilt utländska, kör i höga hastigheter och det behövs förbättringar. Det pågår även diskussioner om en förbifart Rimbo. Hembygdsföreningarna har haft en aktiv sommar med evenemang som midsommar- och nationaldagsfiranden och många fritidsboende har deltagit. I hembygdsgården i Rimbo har medlemmarna intervjuat folk om var de kommer ifrån och föreningen har fått fler medlemmar.

Fred Rosenthal: Konstaterar att BUS (Blidöbygden Utveckling i Samverkan) startade för sex år sedan med några få föreningar, men nu har växt till 16 föreningar. De har haft framgångsrika evenemang som Öarnas dag under sommaren. Blidö sockens hembygdsförening har tilldelats utmärkelsen årets hembygdsförening 2024.

Idrottsföreningen på Blidö har dock få ungdomar. Fred uppger också att han gärna berättar med på kommande rådsmöte om bygdens arbete med LEA (lokalekonomisk analys) och resultat från den. Han tror till exempel att det vore bra att utgå från någon slags genomsnittsbefolkning och dimensionera sådant som infrastruktur efter det.

I bygden finns generellt en relativt stor grupp friska, äldre invånare som är engagerade, men saknar krismedvetande. Trygghetsfrågor står högt på agendan i bygden, men då handlar det framför allt om det lilla livets trygghet, såsom att känna sina grannar.

Landsbygdsråd

Jane Svensson: Sättra, Riala och Bergshamra har haft en dragkamp mellan byarna. I Riala har gåfotboll för äldre blivit populärt och skolan har flyttat in i nya lokaler. I Grisslehamn och Sättra har det byggts discgolfbanor och människor kommer från olika platser för att spela.

Kristina Arnefält-Jansson: Mycket har hänt under sommaren och framöver vill representanter för bygden arbeta med att stärka lokala utvecklingsgrupper. Det finns många föreningar och arbetet går ut på att få dem att samarbeta kring platsutveckling för de få tätorter som finns i området.

Stig Nyström: Singö har haft evenemang som Singödagen och midsommarfirande. Traktens ungdomar har också bemannat caféet och biblioteket. För närvarande planeras för en julmarknad och lekplatsen vid skolan ska förbättras. Rondellbygget påbörjas också. Grisslehamn har haft publikrekord på discgolfbanan under sommaren och rustar upp den optiska telegrafan.

Arkeologidagen den 25 augusti och Folkdräktens dag den 31 augusti är exempel på andra evenemang som har arrangerats. På Älmstanatta kom drygt 26 000 besökare, vilket gör det till en succé. Cykelvägen ska asfalteras.

Stefan Lindholm: Betonar det stora värdet av information som delas mellan bygdeföreträdarna om vad som händer på olika platser. Det vore bra om rådet kan hitta sätt att dela information med varandra inför evenemang så att det blir lättare att besöka varandras evenemang och samordna aktiviteter. Då kan det börja hända saker med större avtryck.

En bättre överblick av vad som sker kan ge annan växtkraft åt initiativen, engagemanget och vilket genomslag det får. Ett förslag är att sammanställa sådan information i en gemensam kalender inför 2025. I övrigt var Hallstaviksdagen lyckad och en julmarknad planeras den 13 december. En julkonsert i kyrkan kommer att hållas 14 december.

Jane Svensson: Norrtälje kommun har till exempel en karta över vilka idrottsföreningar som finns. En sådan karta kan vara bra att komplettera med vad som händer.

Per Lodenius: Påpekar att det finns en evenemangskalender som dock bygger på vikten av att varje bygd rapporterar in vad som händer för att synliggöra och göra det möjligt att sammanställa och samordna aktiviteter.

Landsbygdsråd

§31

Nästa möte

Nästa möte för landsbygdsrådet är planerat den 5 december klockan 16.00-19.15 i Lännabygden.
Mer information om plats och agenda kommer.
